

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет педагогіки та психології
Кафедра дошкільної та початкової освіти

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ВИХОВАННЯ І НАВЧАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

СИЛАБУС

2019 – 2020 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус з індивідуалізації виховання і навчання дітей дошкільного віку для студентів, що навчаються за галуззю знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальністю 012 Дошкільна освіта, освітньо-професійною програмою Дошкільна освіта та Початкова освіта (освітній рівень «магістр»).

Силабус розглянутий на засіданні кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти.

Протокол від «29» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри _____ (Радул О. С.)
(підпис) (ініціали та прізвище)

***Розробник: кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Прибора Т. О.***

Ел. адреса:

Інша контактна інформація:

2. Опис навчальної дисципліни

Назва дисципліни:	індивідуалізація виховання і навчання дітей дошкільного віку
Спеціальність:	012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійна програма:	Дошкільна освіта та Початкова освіта
Рівень вищої освіти:	магістр
Форма навчання:	денна, заочна
Курс:	VI
Семестр:	I

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна
Кількість кредитів –	5
Блоків (модулів) –	2
Загальна кількість годин –	150 год.
Тижневих годин для денної форми навчання:	4 год.
Лекції	20 год.
Практичні, семінарські	48 год.
Лабораторні	.
Самостійна робота	82 год
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	назва, год.
Вид підсумкового контролю:	екзамен
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Педагогіка дошкільна, педагогічна творчість, історія дошкільної педагогіки, інноваційні технології дошкільної освіти, актуальні проблеми теорії і методики дошкільної освіти, психологія дитяча, психологія загальна, психологія педагогічна, психологія дитячої творчості, арттерапія, вікова фізіологія і валеологія, основи дефектології та логопедії, інклюзивна освіта, теорія та методика фізичного виховання та валеологічної освіти, теорія і методика музичного виховання, дитяча література, теорія та методика формування елементарних математичних уявлень

3-4. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: підготовка студентів до організації реального процесу виховання, неможливого без диференціації навчання й виховання, орієнтованого на гармонізацію формування особистості дитини та стосунків вихователя й вихованця в дошкільному закладі.

Завдання:

- дати студентам уявлення про шляхи реалізації вимог принципу індивідуального підходу до дитини в процесі навчання та виховання, уточнити бачення диференціації навчання й виховання в дошкільному закладі;
- навчити майбутніх вихователів розрізняти та діагностувати відхилення від норми у поведінці дітей дошкільного віку, розуміти причини виникнення цих відхилень;
- сформувати у майбутніх педагогів уміння попереджати та усувати небажані порушення поведінки, націлювати дітей на оптимальний розвиток, відповідний їх природним обдаруванням.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- вікові особливості дітей раннього та дошкільного віку;
- принципи розвитку індивідуальності дошкільника;
- мету і завдання диференціації, етапи здійснення індивідуального підходу до дитини;
- види, форми, прийоми диференціації навчання і виховання в дошкільному закладі;
- особливості індивідуалізації навчання і виховання дітей з порушеннями поведінки і діяльності;
- особливості індивідуальної роботи вихователя дошкільного закладу з дітьми з ЗПР;

уміти:

- надавати індивідуально орієнтовану допомогу дошкільнятам в усвідомленні ними власних потреб, інтересів, цілей навчання;
- створювати умови для вільної реалізації завданих природою здібностей і можливостей дошкільнят;
- підтримувати вихованця у творчому самовтіленні і рефлексії;
- організовувати розвивальне середовище у дитячому садку.

Під час вивчення курсу закріплюються такі компетанції: *програмні*: інформаційно-аналітична, дослідницько-праксеологічна, комунікативна, громадянська, етична, міжособистісної взаємодії, адаптивна, здоров'язберезувальна, інформаційно-комунікаційна та *фахові компетентності спеціальності*: соціально-психологічна, аутопсихологічна, педагогічна, професійно-комунікативна, інтерактивна, соціально-комунікативна, технічна.

5. Зміст дисципліни.

Зміст дисципліни. Календарно-тематичний план Література в таблиці подається відповідно до нумерації у списку використаних джерел

Тиж. / дата / год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) /	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання, год.	Вага оцінки	Термін виконання
(орієнтовний план)	<p>Блок 1/Модуль I. Тема 1. Індивідуалізація виховання й навчання дітей у дошкільних закладах. Особистісно орієнтована модель дошкільної освіти: зміст, основні принципи. 2. Сутність поняття «індивідуальність», «індивід», «індивідуалізація», «індивідуальний підхід». 3. Концептуальні принципи розвитку індивідуальності дошкільника.</p>	Лекція (2 год)	<p>Основна 1, 12, 13, 14, 17, 19, 28 Допоміжна 2, 7–9, 14</p>			

<p>1. Особистісно орієнтована модель дошкільної освіти: зміст, основні принципи.</p> <p>2. Сутність поняття «індивідуальність», «індивід», «індивідуалізація», «індивідуальний підхід».</p> <p>3. Концептуальні принципи розвитку індивідуальності дошкільника.</p>	<p>Семінар. Заняття (2 год.)</p>	<p>Основна 1,12, 13, 14, 28 Допоміжна 2, 7–9, 14</p>	<p>Скласти картотеку періодичних видань з даної теми за останні 4 роки. Заповнити таблицю: назва статті, автор, основні питання, що розглядаються, назва періодичного видання, вказані сторінки (10 статей) (4 год.)</p>	<p>2 б</p>	
<p>Тема 2. Ідеї індивідуалізації виховання і навчання дітей у працях видатних педагогів минулого і сучасності</p> <p>1. Проблема індивідуалізації навчання та виховання у творах античних філософів.</p> <p>2. Принцип природовідповідності у працях великих філософів і педагогів XVII–XVIII ст. (Я. Коменський, Й. Песталоцці, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, Г. Сковорода).</p> <p>3. Принцип індивідуалізації виховання дитини у працях педагогів XIX–XX ст. (О. Водовозова, Х. Алчевська, А. Макаренко, В. Сухомлинський, П. Юркевич, К. Ушинський, Л. Виготський, Г. Костюк та ін.).</p> <p>4. Західні передові ідеї XX ст. щодо здійснення індивідуального</p>	<p>Лекція (2 год.)</p>	<p>Основна 1, 12, 13, 14, 28 Допоміжна 10</p>			

<p>підходу до дитини (М. Монтессорі, Г. Літц та ін.).</p>					
<p>Проблема індивідуалізації виховання в педагогічній спадщині минулого</p> <p>1. Проблема індивідуалізації навчання та виховання у творах античних філософів.</p> <p>2. Принцип природовідповідності у працях великих філософів і педагогів XVII–XVIII ст. (Я. Коменський, Й. Песталоцці, Дж. Локк, Ж.-Ж. Руссо, Г. Сковорода).</p> <p>3. Принцип індивідуалізації виховання дитини у працях педагогів XIX–XX ст. (О. Водовозова, Х. Алчевська, А. Макаренко, В. Сухомлинський, П. Юркевич, К. Ушинський, Л. Виготський, Г. Костюк та ін.).</p> <p>4. Західні передові ідеї XX ст. щодо здійснення індивідуального підходу до дитини (М. Монтессорі, Г. Літц та ін.).</p> <p>5. Індивідуалізація виховання дитини в дитячому садку.</p> <p>6. Основні проблеми індивідуалізації виховання в</p>	<p>Семінар. заняття (4 год.)</p>	<p>Основна 1, 12, 13, 14, 28</p> <p>Допоміжна 10</p>	<p>1. Опрацювати педагогічні праці Я. Коменського, Й. Песталоцці, Ф. Дістервега, Дж. Локка, Ж.-Ж. Руссо, Г. Сковороди, П. Юркевича, К. Ушинського, Л. Виготського, Г. Костюка та ін. Виокремити цитати педагогів щодо індивідуалізованого навчання та виховання.</p> <p>2. Виписати ідеї індивідуалізованого навчання та виховання, висвітлені у працях сучасних українських вчених у галузі дошкільної педагогіки й дитячої психології (І. Бех, А. Богуш, О. Вовчик-Блакитна, Н. Баглаєва, Л. Ковальчук,</p>	<p>4 б</p>	

дитячому садку.			В. Котирло, О. Кононко, В. Кузьменко, С. Кулачківська, С. Ладивір, Т. Піроженко, Т. Поніманська та ін.). (6 год.)		
<p>Тема 3. Індивідуально-диференційований підхід у вихованні дошкільнят як засіб реалізації гуманізації освіти. Індивідуальний підхід у навчально-виховному процесі ЗДО</p> <p>1. Сутність поняття «індивідуальний підхід».</p> <p>2. Психолого-педагогічні передумови здійснення індивідуального підходу.</p> <p>3. Етапи здійснення індивідуального підходу до дитини</p>	<p>Семінар. заняття (2 год.)</p>	<p>Основна 1, 6, 12, 15, 13, 14, 27, 28</p> <p>Допоміжна 10</p>	<p>1. Зробити порівняльний аналіз чинних програм в рамках здійснення індивідуального підходу до дітей в освітньому процесі сучасного дитячого садка.</p> <p>2. Виділити основні проблеми індивідуалізації виховання в сучасному дитячому садку; традиційні помилки, що трапляються в дошкільній практиці. (2 год.)</p>	<p>2 б</p>	
<p>Диференційований підхід у освітньому процесі ЗДО</p> <p>1. Мета та завдання диференціації навчання.</p> <p>2. Види та форми диференціації.</p> <p>3. Прийоми диференціації навчання в дошкільному закладі.</p> <p>3. Умови ефективної організації</p>	<p>Семінар. заняття (6 год.)</p>	<p>Основна 1, 6,12, 15, 13, 14, 27, 28</p> <p>Допоміжна 1, 7–9, 14</p>	<p>Склади конспект заняття за поданими темами враховуючи індивідуальний підхід:</p> <p>1. Українці ми маленькі</p> <p>2. Про тебе</p> <p>3. Мій рідний дім</p> <p>4. Знай свою родину</p>	<p>10 б</p>	

<p>індивідуальної роботи з дошкільниками в процесі навчання. 4. Проведення фрагментів занять за розробленим конспектами.</p>			<p>5. Здоровим будь 6. Я та мої друзі 7. Предмети побуту та вжитку 8. Я маленька людина 7. Подружись із чистотою 8. Етикет для малят 9. Усі професії хороші 10. Знай світ рідний край 11. Взаємини в родині (6 год.)</p>		
<p>Тема 4. Врахування вікових особливостей виховання і навчання дітей. Механізм особистісного становлення дошкільника.</p>	<p>Семінар. заняття (4 год.)</p>	<p>Основна 1, 6, 12, 15, 13, 14, 27, 28 Допоміжна 3, 4, 6, 7–9, 11,13, 14, 15</p>	<p>Враховуючи нормативні показники, які відповідають певному конкретному віковому періоду, підібрати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • методи та прийоми, що сприяють розвиткові потреби у спілкуванні з іншими людьми дітей першого року життя, описати їх; • вправи, що сприяють: <ul style="list-style-type: none"> а) удосконаленню здатності розуміти слова дорослих для дітей раннього віку; б) розвиткові елементарного самоставлення; • вправи на формування 	<p>3 б</p>	

				у дітей старшого дошкільного віку ціннісного ставлення дитини до самої себе та інших. Примітка. При написанні вправ виділити назву, мету, хід виконання. 2. Презентація матеріалу. (4 год.)		
<p>Враховання вікових особливостей дитини та рівня її розвитку при організації навчання та виховання</p> <p>1. Періодизація вікового розвитку. 2. Сутність поняття «вік». 3. Л. Виготський про «психологічний вік» особистості. 4. Характеристика вікових особливостей дітей дошкільного віку.</p>	<p>Семінар заняття (4 год)</p>	<p>Основна 1, 6, 12, 15, 13, 14, 18, 27, 28 Допоміжна 3, 4, 6, 7–9, 11,13, 14, 15</p>	<p>1. Виписати найважливіші новоутворення кожного вікового періоду і створити відео презентацію:</p> <ul style="list-style-type: none"> • новоутворення фази новонародженості; • новоутворення першого року життя дитини; • особливості розвитку дітей раннього віку; • новоутворення чотирирічних дітей; • розвиток дітей п'ятого року життя; • основні новоутворення дітей шостого та сьомого років життя. <p>2. Створити відеопрезентацію зміни в</p>	3 б		

				сюжетно-рольові гри дошкільників з урахуванням всіх основних аспектів Завдання 2. Оформити зразок картки вивчення індивідуального розвитку дитини дошкільного віку (індивідний, особистісний розвиток, розвиток діяльності). (10 год.)		
1.Розвиток самосвідомості в ранньому та дошкільному віці. 2. Венгер Л.А. та Мухіна В.С. про основні характеристика самосвідомості. 3. «Образ –Я» дошкільника як афективно-когнітивне утворення.	Семінар заняття (4 год)	Основна 1, 6, 12, 15, 13, 14, 16, 18, 27, 28 Допоміжна 3, 4, 6, 7–9, 11, 13, 14, 15	1. Виписати основні компоненти свідомості та самосвідомості. До кожного компонента підібрати вправи на розвиток відповідних якостей у дитини (назва, мета, хід вправи). 2. Підібрати комплекс методів на розвиток позитивної самооцінки. Враховуючи нормативні показники, які відповідають певному конкретному віковому періоду, підібрати: • методи та прийоми, що сприяють розвиткові потреби у спілкуванні з	7 б		

				<p>іншими людьми дітей першого року життя, описати їх;</p> <ul style="list-style-type: none"> • вправи, що сприяють: <ul style="list-style-type: none"> а) удосконаленню здатності розуміти слова дорослих для дітей раннього віку; б) розвиткові елементарного самоствавлення; • вправи на формування у дітей старшого дошкільного віку ціннісного ставлення дитини до самої себе та інших. <p>Примітка. При написанні вправ виділити назву, мету, хід виконання.</p> <p>2. Презентація матеріалу. (10 год)</p>		
<p>Блок 1/Модуль II.</p> <p>Тема 1. Індивідуальні особливості дошкільника та їх урахування в педагогічній діяльності.</p> <p>Орієнтовні прийоми організації взаємодії дітей і дорослих у педагогічному процесі</p> <p>1. Орієнтовні прийоми організації</p>	<p>Лекція (2 год)</p>	<p>Основна 1, 12, 13, 14, 18, 28</p> <p>Допоміжна 2, 7–9, 14</p>				

<p>взаємодії дітей і дорослих у педагогічному процесі. 2. Прийоми диференціації у ДНЗ.</p>					
<p>Орієнтовні прийоми організації взаємодії дітей і дорослих у педагогічному процесі 1. Орієнтовні прийоми організації взаємодії дітей і дорослих у педагогічному процесі. 2. Прийоми диференціації у ДНЗ.</p>	<p>Семінар. заняття (2 год.)</p>	<p>Основна 1, 12, 13, 14, 28 Допоміжна 2, 7–9, 14</p>	<p>Розробити 5 прийомів диференціації в умовах дитячого садка (2 год.)</p>	<p>2 б</p>	
<p>Тема 2. Організація розвивального середовища у дитячому садку. 1. Особливості поведінки у дітей-сангвініків. Робота з ними. 2. Особливості поведінки дітей-холериків. Індивідуальна робота з ними. 3. Особливості поведінки дітей флегматиків. Педагогічна робота з ними. 4. Особливості поведінки дітей-меланхоліків. Індивідуальна робота з ними.</p>	<p>Лекція (2 год)</p>	<p>Основна 1, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 28, 35, 39 Допоміжна 2, 7–9, 14</p>			

	<p>1. Особливості поведінки у дітей-сангвініків. Робота з ними.</p> <p>2. Особливості поведінки дітей-холериків. Індивідуальна робота з ними.</p> <p>3. Особливості поведінки дітей флегматиків. Педагогічна робота з ними.</p> <p>4. Особливості поведінки дітей-меланхоліків. Індивідуальна робота з ними.</p>	<p>Семін. заняття 4 год</p>		<p>Скласти картотеку періодичних видань з даної теми за останні 2 років. Заповнити таблицю: назва статті, автор, основні питання, що розглядаються, назва періодичного видання, вказані сторінки (10 статей) Розробити 5 прийомів диференціації в умовах дитячого садка (8 год.)</p>	<p>5 б</p>	
	<p>Організація розвивального середовища – основи індивідуального підходу до дітей</p> <p>1. Критерії розвивального середовища</p> <p>2. Врахування особливостей при вихованні дітей різних статей</p> <p>3. Особливості облаштування розвивального середовища в групах</p>	<p>Лекція (2 год.)</p>	<p>Основна 1, 9,10,12, 13, 14, 28 30, 35 Допоміжна 6–9, 14</p>			
	<p>Організація розвивального середовища у дитячому садку</p> <p>1. Критерії розвивального середовища</p> <p>2. Врахування особливостей при</p>	<p>Семінарське заняття (4 год.)</p>	<p>Основна 1, 12, 13, 14, 25, 26, 28, 30, 35, 39 Допоміжна 6–9, 14</p>	<p>Розробка розвивального матеріалу для дітей відповідно для вибраної підгрупою тематики. Переглянути ролик. Вивчити 5-6 вправ з</p>	<p>5 б</p>	

	<p>вихованні дітей різних статей</p> <p>3. Особливості облаштування розвивального середовища в групах</p>			<p>пальчикової гімнастики. Скласти до вправ казку на 10-11 речень.</p> <p>2. Вивчити методичні рекомендації до проведення пальчикових ігор.</p> <p>3.Зробити іграшки до пальчикового театру з паперу чи з фетру чи з шерстяної і бавовняної пряжі. Поставити казку на 3-4 дійові особи (Репліки героїв різні за складністю).</p> <p>(6 год.)</p>		
	<p>Тема 3. Індивідуальний підхід до дітей з різними видами адаптації. Індивідуальний підхід до дітей з різними видами адаптації</p> <p>План</p> <p>1. Поняття, види адаптації дітей дошкільного віку.</p> <p>2. Етапи адаптації дітей дошкільного віку.</p> <p>3. Класифікація дітей відповідно до рівня адаптації.</p> <p>4. Причини дезадаптації дітей.</p>	<p>Лекція (4 год.)</p>	<p>Основна 24, 29, 31</p>			

<p>Тема 3. Індивідуальний підхід до дітей з різними видами адаптації. Індивідуальний підхід до дітей з різними видами адаптації</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, види адаптації дітей дошкільного віку. 2. Етапи адаптації дітей дошкільного віку. 3. Класифікація дітей відповідно до рівня адаптації. 4. Причини дезадаптації дітей. 5. Вправи, що прискорюють процес адаптації. (проведення будь-яких двох вправ з картотеки на вимогу викладача) 	<p>Семінарське заняття (4 год.)</p>	<p>Основна 2, 23, 24, 29, 31</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Створити порівняльну таблицю «Погляди науковців до проблеми адаптації дітей дошкільного віку» (на основі 6 статей) 2. На основі здобутих знань та практичної діяльності під час проходження практики, скласти психологічний портрет дитини другого або третього року життя у період адаптації (групу і фазу адаптації студент обирає самостійно); 3. Скласти приблизний план роботи вихователя з батьками, діти яких адаптуються до умов дошкільного закладу. 4. Запропонуйте способи раннього залучення до групи дітей, які не відпускають мам, намагаються залишитися з ними, відмовляються іти в групу. 5. Складіть картотеку вправ (15), які покращують процес адаптації у групі. 	<p>10 б</p>	
---	--	---	---	--------------------	--

				Підготувати її до проведення. (10 год.)		
	<p>Тема 4. Індивідуалізація навчання і виховання дітей з порушеннями поведінки і діяльності</p> <p>1. Загальна характеристика поведінкових порушень.</p> <p>2. Синдром «соціальної дезорієнтації» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>3. Синдром «негативного самопред'явлення» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>4. Синдром «сімейної ізоляції» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>5. Синдром «хронічної неуспішності» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>6. Синдром «відмови від діяльності» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>7. Синдром «вербалізму» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p>	<p>Лекція (4 год.)</p>	<p>Основна 1, 2, 22, 27, 28, 32, 34, 37, 38, Допоміжна 3, 13</p>			

	8. Захист програм попередження соціально-небажаних учинків.					
	<p>Індивідуалізація навчання і виховання дітей з порушеннями поведінки і діяльності</p> <p>1. Загальна характеристика поведінкових порушень.</p> <p>2. Синдром «соціальної дезорієнтації» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>3. Синдром «негативного самопред'явлення» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>4. Синдром «сімейної ізоляції» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>5. Синдром «хронічної неуспішності» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>6. Синдром «відмови від діяльності» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p> <p>7. Синдром «вербалізму» (профіль, передумови, реакція соціального оточення, корекція).</p>	<p>Семінарське заняття</p> <p>6 год.</p>	<p>Основна</p> <p>1, 2, 27, 28, 32, 34, 38,</p> <p>Допоміжна</p> <p>3, 13</p>	<p>1. Підготуйтеся до проведення дискусії на тему: «Чи можна обійтися у вихованні дошкільників без покарань?»</p> <p>2. Розробити програму, спрямовану на попередження соціально-небажаних учинків (у групах).</p> <p>(10 год.)</p>	<p>5 б</p>	

	<p>Тема 5 Індивідуальна робота вихователя дошкільного закладу з дітьми з ЗПР.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика відхилень під час затримки психічного розвитку. 2. Етапи здійснення допомоги при ЗПР. 3. Причини виникнення ЗПР. 4. Класифікація ЗПР. 5. Організаційні форми допомоги дітям з ЗПР. 6. Корекційна спрямованість виховання і навчання дітей з ЗПР. 7. Організаційні форми роботи з батьками. 	<p>Лекція (2 год.)</p>	<p>Основна 5, 20, 34 Допоміжна 3, 13</p>			
	<p>Індивідуальна робота вихователя дошкільного закладу з дітьми з ЗПР.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика відхилень під час затримки психічного розвитку. 2. Етапи здійснення допомоги при ЗПР. 3. Причини виникнення ЗПР. 4. Класифікація ЗПР. 5. Організаційні форми допомоги дітям з ЗПР. 6. Корекційна спрямованість виховання і навчання дітей з ЗПР. 7. Організаційні форми роботи з батьками. 	<p>Семінарське заняття (2 год)</p>		<p>Ознайомитись з досвідом роботи вихователів України з даної проблематики. (4 год.)</p>	<p>2 б</p>	

6. Література для вивчення дисципліни.

Базова

1. Аніщук А. М. А 67 Індивідуалізація виховання і навчання дітей дошкільного віку: / А. М. Аніщук. – Ніжин : Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2010. – 102 с.
2. Бобро Л. В. Впровадження диференційованого підходу як умова ефективного формування умінь долати страх у дітей 5-7 років / Л. В. Бобро // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. – 2018. – Вип. 150. – С. 15-17. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuP_2018_150_6.
3. Вільчковський Е. С. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: навч. посіб. для студ. ВНЗ / Е. С. Вільчковський, О. І. Курок. – Суми : Університетська книга, 2008. – 428 с.
4. Голуб . Реалізація диференційованого підходу // Дошкільне виховання. – 2001. - № 3. – С.8 – 10.
5. Губар О. М. Сучасні підходи до індивідуального навчання дітей з особливими освітніми потребами / О. М. Губар // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія : Соціально-педагогічна. – 2010. – Вип. 15. – С. 25–29. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkp_sp_2010_15_7.
6. Гуцул Н. З. Диференційований підхід до дітей старшого шкільного віку в системі фізичного виховання / Н. З. Гуцул // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер.: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. – 2013. – Вип. 112(3). – С. 164–166. – Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPN_2013_112\(3\)__42](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchdpuPN_2013_112(3)__42).
7. Дитина: Програма виховання дітей дошкільного віку. – К.: Освіта, 1993.
8. Дичківська І. Розвивати інтелектуальну обдарованість: Технологія раннього навчання Глена Домана // Палітра педагога. – 2004. - № 2. – С.7 – 10.
9. Дмитренко Л. Виховання обдарованих дітей // Палітра педагога. – 2007. - № 2. – С.13 – 15.
10. Дмитренко Л. Виховання обдарованих дітей // Палітра педагога. – 2007. - № 2. – С.13 – 15.
11. Єфименко М. Диференційований підхід до фізичної реабілітації дошкільників із порушеннями опорно-рухового апарату / М. Єфименко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2014. – № 3. – С. 61–68. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DLog_2014_3_9.
12. Збірник нормативно-правових актів загальнодержавного та обласного значення у сфері дошкільної освіти / Упоряд. Т. О. Прибора. – Харків: ФОП Озеров Г. В., 2019. – 397 с.
13. Індивідуальний підхід до особистості дитини дошкільного та молодшого шкільного віку в навчально-виховному процесі: матеріали обл. наук.-практ. конф. / Чернівецький держ. ун-т ім. Ю.Федьковича ; упоряд. Г. В. Чуйко, О. А. Попелишко. - Чернівці : Прут, 1998. – 252 с.

14. Індивідуальний підхід: його суть і шляхи реалізації у вихованні дошкільників: метод. матеріали на допомогу працівникам дошк. Закладів / Київський міжрегіональний ін-т удосконалення вчителів ім. Б. Грінченка. Кафедра дошкільної педагогіки і психології ; упоряд. О. Л. Кононко ; ред. М. С. Солодуха. – К.: [б.в.], 1996. – 191 с.
15. Калиниченко І. О. Фізіолого-гігієнічне обґрунтування індивідуально-диференційованого підходу у фізичному вихованні дітей шкільного віку / І. О. Калиниченко // Наука і освіта. – 2014. – № 8. – С. 87–92. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NiO_2014_8_20.
16. Кононко О. Плекаймо у дітей життєдайне самоставлення // Дошкільне виховання. – 2001. - № 2. – С.3 – 6.
17. Кошелівська О. Між двох полюсів // Дошкільне виховання. – 2002. - № 3. – С.9 – 11.
18. Кузьменко В. У. Розвиток індивідуальності дитини 3–7 років: монографія / В. У. Кузьменко. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 453 с.
19. Кузьменко В. Наріжний камінь особистісно орієнтованої моделі: Урахування індивідуальних відмінностей дошкільників // Дошкільне виховання. – 2008. - № 3. – С.7 - 10.
20. Лисенкова І. П. Індивідуальний підхід у роботі з дітьми молодшого шкільного віку з когнітивними порушеннями / І. П. Лисенкова // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Психологія. – 2018. – Вип. 6. – С. 21–25. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoapp_2018_6_6.
21. Малятко: Програма виховання дітей дошкільного віку. – К.: Освіта, 1999.
22. Марценківська І., Марценківський І. Дитяча агресивність // Дошкільне виховання. – 1997. - № 8. – С.18–19.
23. Маценко Ж. М. Адаптація дитини в ДНЗ / Ж. Маценко, Г. Нижник; [упоряд. Т. Шаповал]. – Київ : Шкільний світ, 2016. – 134 с.
24. Мдзелурі Т. Захистити дітей від страху // Дошкільне виховання. – 1997. - № 10. – С.18-19
25. Мухоморіна Л. Хлопчики і дівчатка: диференційоване навчання // Дошкільне виховання. – 2001. - № 4. – С.15 – 18.
26. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навч. -метод. посіб. / Міністерство освіти і науки України ; за ред. Г. С. Тарасенко. – К.: Слово, 2010. – 320 с.
27. Паласевич І. Індивідуальний підхід до дітей в умовах ДНЗ: метод. матеріали до семінар. занять для фахівців ОКР «Бакалавр» напряму підгот. 6.010101 «Дошкільна освіта» / Ірина Паласевич, Ореста Карпенко ; Дрогоб. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка. – Дрогобич : Вид. від. Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка, 2014. – 79 с.
28. Поніманська Т. І. Основи дошкільної педагогіки. – К.: Академвидав, 2006. – 456 с.
29. Прибора Т. Індивідуальний підхід до дітей дошкільного віку з різними видами адаптації у ДНЗ / Т. Прибора // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. – 2013. – № 44. – С. 180–185. – Режим доступу:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2013_44_30

30. Прибора Т. О. Ергономічний підхід до організації навчального простору в закладах освіти // Формування конкурентноспроможного фахівця в галузі дошкільної освіти. – Харків: Мачулін, 2018. – С. 222–245.
- 31.2. Прибора Т. О. Адаптація дітей до закладу дошкільної освіти // Навчання й виховання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку у викликах сьогодення. – Суми: ФОП Цьома С.П., 2018. – С. 220–234.
32. Сарапулова Є. Дитина вередує. Чому? // Дошкільне виховання. – 2001. – № 2. – С.8-10.
33. Суржук Т. Б. Індивідуальний і диференційований підходи до формування навички читання першокласників / Т. Б. Суржук // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. – 2017. – Вип. 15. – С. 44–48. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ozfm_2017_15_17.
34. Тарапака Н.В. Інклюзія в дошкільлі: розвиток дітей із психофізичними вадами в умовах реалізації Базового компонента дошкільної освіти / Тарапака Н.В., Кашуба Л.В. – Кіровоград, 2013 – 140 с.
35. Ткачук Т. Радість пізнання // Дошкільне виховання. – 2002. - № 9. – С. 10– 11.
36. Уруський А. Сутність індивідуалізації та диференціації навчання у профільному навчанні старшокласників загальноосвітньої школи / А. Уруський // Молодь і ринок. – 2015. – № 5. – С. 161–166. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2015_5_36.
37. Ферт О. Г. Індивідуальний підхід до корекції поведінки дітей з гіперактивним розладом з дефіцитом уваги в інклюзивному освітньому процесі / О. Г. Ферт // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – 2017. – Вип. 33. – С. 82–86. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2017_33_16.
38. Чеканська Л. М. Диференційований підхід у навчанні дітей із різним типом функціональної асиметрії / Л. М. Чеканська // Проблеми сучасної психології. – 2018. – Вип. 41. – С. 413–422. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pspl_2018_41_36
39. Швайка Л. А Організація трудової діяльності в дитячому садку: навч. -метод. посіб. / Швайка, Людмила Анатоліївна – Х. : Основа, 2008. - 187 с.

Допоміжна

1. Диференціація у шкільній освіті: історичний досвід і сучасні технології: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 16 травня 2018 р., м. Київ. – К.: Інститут педагогіки, 2018. – 224 с/
2. Кузьменко В. Індивідуальний підхід: десять кроків // Дошкільне виховання. – 2006. – № 7. – С.10 – 13.
3. Кузьменко В. Нервовість // Дошкільне виховання. – 1997. – № 10. – С.16 – 17.

4. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника (системний підхід) : монографія / О. Л. Кононко. – К.: Стилос, 2000. – 336 с. – С. 174–179.
5. Методичні аспекти реалізації Базової програми розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі" / О. Л. Кононко, З. П. Плохій, А. М. Гончаренко та ін. – К. : Світич, 2009. – 208 с. – С. 8–26
6. Лаврентьєва Г. Зрозуміти дитину // Дошкільне виховання. – 1997. – № 8. – С.20-21.
7. Ладивір С. Індивідуалізація виховання в дитячому садку. – АПН України, 2007.
8. Ладивір С. Індивідуалізація виховання в дитячому садку // Дошкільне виховання. – 2002. № 1. – С.14 – 15.
9. Ладивір С. Пізнавальна активність старших дошкільнят: індивідуальні особливості // Дошкільне виховання. – 2006. – № 11. – С.3 – 6.
10. Миценко В. І. Індивідуальний підхід до виховання дітей у педагогічній спадщині Г.Спенсера (1820-1903 рр.) [Текст]: дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / Миценко Валерій Іванович ; Кіровоградський держ. педагогічний ун-т ім. В.Винниченка. – Кіровоград, 2002. – 185 арк.
11. Піроженко Т. О. Психічний розвиток дитини дошкільного віку: досвід роботи сучасного дошкільного навчального закладу / Т. О. Піроженко. – 2-ге вид. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПС», 2003. – 168 с. – С. 9–20.
12. Прибора Т. О. Методика формування життєвої компетентності дітей старшого дошкільного віку в умовах дошкільного закладу // Дошкільна освіта від традицій до інновацій: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих науковців (30-31 березня 2016 р., м. Суми). – Суми : ФОП Цьома С. П., 2016. – С. 205–208.
13. Савчин М. В. Вікова психологія: навч. посіб. / М. В. Савчин, Л. П. Василенко. – К. : Академвидав, 2005. – 360 с. – С. 108–110.
14. Урусський А. Сутність індивідуалізації та диференціації навчання у профільному навчанні старшокласників загальноосвітньої школи / А. Урусський // Молодь і ринок. – 2015. – № 5. – С. 161–166. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2015_5_36.
15. Чучвара А. Індивідуальний когнітивний досвід учня: знання про прізвиська/ А. Чучвара // Studia ucrainica varsoviensia . Wydanie 1 / red. I. Mytnik. – Warszawa : [б. в.], 2013. – 550 с.

7. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним

телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковою для студентів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «**Індивідуалізація виховання і навчання дітей дошкільного віку**», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали, отримані під час іспиту. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 60 балів під час складання II блоків/модулів і 40 – балів за екзамен.

Студент повинен підготувати під час практичних занять низку матеріалів.

Блок/Модуль 1. «**Значення індивідуалізованого виховання та навчання в дошкільному віці.**» ... передбачає підготовку такого відеоконтенту: *відеопрезентація*.

Блок/Модуль 2. «**Урахування індивідуальних особливостей дошкільника в педагогічній діяльності**» передбачає ...

Поточне тестування та самостійна робота									Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
2	4	12	13	2	10	10	5	2		

8. Підсумковий контроль

Підсумковим контролем є екзамен.

Питання до екзамену

1. Характеристика індивідуалізації навчання.
2. Індивідуальні особливості дітей дошкільного віку.
3. Характеристика індивідуальних особливостей дитини в залежності від типів темпераменту.
4. Умови здійснення індивідуального підходу.
5. Поняття диференціації навчання і виховання дошкільнят.
6. Поділ дітей на групи при диференціації.
7. Варіанти організації життєдіяльності у старшій групі.
8. Прийоми диференціації навчання в дошкільному закладі.
9. Види робіт спрямовані на розвиток статево-рольової соціалізації старших дошкільників.

10. Сюжетно-рольові ігри спрямовані на формування навичок спілкування.
11. Характеристика розвивального середовища в дошкільному закладі.
12. Основні вимоги до організації розвивального середовища в дошкільному закладі.
13. Види розвивальних приміщень у дошкільному закладі.
14. Диференціація завдань під час виконання трудової діяльності.
15. Вимоги до обладнання ігрових куточків.
16. Особливості облаштування розвивального середовища в групах.
17. Поліфункціональне використання окремих приміщень ДНЗ.
18. Здійснення індивідуального підходу у режимних процесах.
19. Реалізація індивідуального підходу у фізкультурно-оздоровчій роботі з дітьми.
20. Диференційована система загартування для дітей.
21. Індивідуальний підхід до дітей на заняттях з образотворчого мистецтва.
22. Диференційований підхід до дітей спрямований на мовленнєвий розвиток.
23. Диференційований підхід до дітей спрямований на логіко-математичний розвиток.
24. Диференційований підхід до дітей спрямований на формування трудових навичок.
25. Статеві інтелектуально-психологічні особливості дітей дошкільного віку.
26. Зміст диференційованого виховання хлопчиків і дівчаток.
27. Принципи організації роботи зі статевого виховання.
28. Наступність у реалізації індивідуалізації підходу під час переходу дитини до школи.
29. Соціальний розвиток дошкільника і його педагогічне оцінювання.
30. Взаємодія педагогічного колективу ДНЗ та початкової школи.
31. Загальна характеристика порушень поведінки і діяльності у дошкільнят.
32. Характеристика соціальної дезорієнтації.
33. Корекційна робота з соціальною дезорієнтацією.
34. Поняття негативного самопред'явлення та його передумови.
35. Психологічний профіль, особливості діяльності, реакція соціального оточення під час негативного самопред'явлення.
36. Прогноз та корекція негативного самопред'явлення.
37. Психологічний профіль, особливості діяльності, реакція соціального оточення під час синдрому сімейної ізоляції.
38. Прогноз та корекція сімейної ізоляції.
39. Передумов хронічної неуспішності.
40. Психологічний профіль, особливості діяльності, реакція соціального оточення під час синдрому хронічної неуспішності.

41. Прогноз та корекція хронічної неуспішності.
42. Психологічний профіль, особливості діяльності, реакція соціального оточення під час синдрому уходу від діяльності.
43. Прогноз та корекція уходу від діяльності.
44. Передумови вербалізму.
45. Психологічний профіль, особливості діяльності, реакція соціального оточення під час синдрому вербалізму.
46. Прогноз та корекція вербалізму.
47. Загальна класифікація причин поведінкових порушень.
48. Характеристика відхилень при ЗПР у дітей.
49. Етапи допомоги дітям з ЗПР.
50. Класифікація затримки психічного розвитку.
51. Організаційні форми допомоги дітям дошкільникам з ЗПР.
52. Корекційна направленість виховання і навчання дітей з ЗПР.
53. Поняття та ознаки обдарованості.
54. Особливості індивідуального виховання обдарованих дітей.
55. Діагностика обдарованої особистості.
56. Методи вивчення індивідуально-психологічних особливостей дитини: спостереження, ведення щоденника, складання характеристики, бесіда, вивчення продуктів діяльності дитини, інтерв'ювання та анкетування.
57. Умови ефективної організації індивідуальної роботи з дошкільниками в процесі навчання.
58. Поняття адаптації. Види адаптації.
59. Групи дітей за характером пристосування до нових умов життя.
60. Причини проблемної адаптації.
61. Умови забезпечення процесу адаптації дітей до дитячого садка. Варіанти гнучких режимів дня. Ігри, що сприяють адаптації дитини.
62. Проблема індивідуалізації виховання в педагогічній спадщині минулого.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		<i>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</i>	<i>для заліку</i>
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни